

Blijdschap in de gemeente

In alle tijden en culturen beleven mensen graag dingen waar ze blij van worden. In de klassieke oudheid was het hedonisme – streven naar het hoogste genot – een toonaangevende filosofische stroming. De zoektocht naar geluk beheerst ook velen in onze westerse cultuur. Op internet kun je tips vinden om onze ‘gelukshormonen’ te stimuleren.

Geluk maakt gezondere mensen, willen gelukscoaches ons laten geloven. In dat opzicht is een themabrochure over blijdschap helemaal van deze tijd. In deze brochure over blijdschap en vreugde in de christelijke gemeente en het leven van het geloof gaan we echter op zoek naar de bijbelse betekenis van dit woord en aanverwante woorden. Een ontdekkingsstocht waarbij wij ons in een turbulente tijd als gemeente van Christus willen laven aan de bron van blijdschap: God Zelf en Zijn Woord.

Centraal thema

Wie de moeite neemt na te gaan hoe vaak het woord blijdschap en daaraan gelieerde woorden als ‘blij’, ‘verblijden’, ‘verheugen’, ‘juichen’, ‘vreugde’, ‘vrolijk(heid)’, ‘zalig(heid)’ voorkomen in de Bijbel, ziet dat het hier – met meer dan duizend teksten – om een centraal thema gaat. Nu zijn getallen daarvoor niet maatgevend. De woordcombinatie ‘Drie-eenheid’ komt in de Bijbel niet voor. Toch is elk Schriftwoord daarvan doordrenkt (2 Tim.3:16; 2 Petr.1:21). Zo is de Bijbel ook helemaal vervuld met de vreugde van en in God, een ‘bibliotheek’ van 66 boeken, om blij van te worden.

De Bijbel is helemaal vervuld met de vreugde ván en ín God, een 'bibliotheek' van 66 boeken, om blij van te worden

De woorden blijdschap en vreugde gaan, wat het Oude Testament betreft, terug op de Hebreeuwse woorden *simcha* en *sason*, die ongeveer synoniemen zijn. In het Nieuwe Testament wordt hiervoor het woord *chara* gebruikt, dat veelal vertaald wordt met 'vreugde'. Met het woord *chairein* (zich verblijden, zich verheugen), dat op dezelfde stam teruggaat, wenste men elkaar een goede gezondheid en veel geluk toe. Nauw verwant hiermee is het woord *charis* (genade), een woord dat verwijst naar de bron van de blijdschap.

God als bron

De eerste en belangrijkste bron van blijdschap in de Bijbel is de drie-enige God Zelf. Bij de doop van Jezus klinkt de stem van de Vader uit de hemel: 'Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb.' Of anders vertaald: 'in Hem vind Ik vreugde.' (NBV21, Matt.3:17). In het hogepriesterlijk gebed in Johannes 17 horen we Jezus spreken over de wederzijdse verheerlijking van de Vader en de Zoon. Ook de Heilige Geest is daar als 'de Geest der Waarheid' bij betrokken (Joh.16:13).

Verheerlijken betekent in de Bijbel: gewicht geven, glans, heerlijkheid. In de Vroege Kerk en de Middeleeuwen werd onder meer door Johannes Damascenus (676-749) die intieme band tussen de Vader en de Zoon, samen met de Heilige Geest, voorgesteld als een 'dans'. Dat hierbij vreugde hoort, behoeft geen betoog. Verheerlijking en blijdschap gaan hand in hand. Wanneer de bruiloft van het Lam is gekomen, klinkt de oproep om ons te 'verheugen en Hem heerlijkheid te geven' (Openb.19:7).

De apostel Petrus moedigt de lijdende kerk aan om zich te 'verblijden en verheugen' bij de openbaring van Zijn heerlijkheid (1 Petr.4:13). Wij mensen zijn voor die heerlijkheid en vreugde die er in God is, bestémd (Ps.8:6). Dat onze hoogmoed ons daaruit deed vallen, doet aan die bestemming niets af. Het goede nieuws is dat Jezus Christus naar deze wereld kwam om gevallen mensen, in de weg van de verzoening door Zijn dood, weer 'op niveau te brengen', opdat zij 'in Ons één zullen zijn' (Joh.17:13,21,26). 'Eén' ook in het verheerlijken van God. In het Oude Testament zien wij daar al iets van oplichten. Zo spreekt Nehemia 8:11 over de 'vreugde van (in) de HEERE'. In Psalm 16 is David vol van de overvloed van blijdschap die er bij God is (vs.9-11). De dichter van Psalm 43 noemt Hem '(mijn) blijdschap, mijn vreugde'. Die blijdschap is meer dan 'een goed gevoel hebben'. Zij is verankerd in God Zelf, in Zijn onbevattelijke liefde. Onbevattelijk, omdat die liefde de rechtvaardige toorn over onze zonden niet opheft, maar deze een plaats geeft. Zo kan de profeet Jesaja namens het volk God dánken voor Zijn (verdiende) toorn en Hem prijzen voor de geschonken verlossing (Jes.12:1). Wanneer David zijn zonde bedekt, verdwijnt de vreugde (Ps.32:3). De blijdschap komt pas terug na de belijdenis van zijn zonden (Ps.32:5,11; 51:14). In de gelijkenissen in Lukas 15 laat Jezus weten dat daarover ook in de hémel blijdschap is (vs.5,7,10).

Wie vreugde vindt in God, beleeft op unieke wijze vreugde aan Zijn schepping

Muziek

Muziek als uiting van de blijdschap in God krijgt in de Bijbel een belangrijke plaats. Hij heeft daar Zelf de toon voor gezet in het refrein 'en God zag dat het goed was'. En dat Hij Zich niet door de zondeval en de daaropvolgende broedermoord van de wijs heeft laten brengen, bewijst Zijn genadegave aan Jubal, een telg uit het nageslacht van Kaïn, die Hij 'talenteert' met het kunnen bespelen van harp en fluit (Gen.4:21). De tempeldienst met priesters, levieten, koorzangers en muziekinstrumenten was ingesteld om God op velerlei wijze te loven (2 Kron.23:18).

Heel de schepping

Wie vreugde vindt in God, beleeft op unieke wijze vreugde aan Zijn schepping. Zij is immers het volmaakte werkstuk van onze Vader, tot stand gekomen in gemeenschap met de Zoon (Joh.1:1; Kol.1:16) en de Heilige Geest (Gen.1:2). Door de zondeval heeft die blijdschap ernstige averij opgelopen. Ook de schepping zélf gaat daaronder gebukt. Zij is daardoor zelfs aan de zinloosheid ten prooi gevallen (Rom.8:20-23). Maar dat alles laat onverlet, dat de Bijbel op verscheidene plaatsen de oproep doet ons in de werken van God te verblijden. Vele Psalmen gaan ons daarin voor (o.a. 19 en 104). Ook bomen, bergen, dalen en dieren doen daarin mee (Ps.65:12v). De schepping en wat zij voortbrengt, is bedoeld om van te genieten (Pred.3:12; 5:18). Tegelijk is de Schrift er duidelijk over dat wij dit op verstandige wijze doen. Met Psalm 24 belijden wij immers dat de aarde van de HEERE is en al wat zij bevat. Paulus leert ons daarom 'tevreden zijn met genoeg' (1 Tim.6:8; Rom.14:17). Dat vraagt in een tijd van overmatige consumptie om bekering tot matigheid en dat vanuit 'een hartelijke vreugde in God door Christus', als vrucht van de Geest (HC.33.90). De minderbedeelden in deze wereld zullen er wél bij varen (Jes.29:19). Dit is je ware eredienst (HSV: 'redelijke godsdienst', Rom.12:1). Alleen zó zullen muziek en zang in de samenkomsten van de gemeente zuiver klinken (Amos 5:23).

Mannen en vrouwen

In de Bijbel is vreugde over de schepping ook verbonden met het leven als man en vrouw voor het aangezicht van God (Gen.2:23,24). Dat er op dit vlak veel gebrokenheid is – ook het huwelijk kan een bron zijn van (stil) verdriet –, laat onverlet dat deze instelling van God bedoeld is als 'bron van blijdschap'. In

Spreeken 5:18-19 wordt op plastische wijze de vreugde beschreven die de lichamelijke eenheid van man en vrouw binneneen liefdevol huwelijk geeft. In de wet van God staat zelfs beschreven dat een pasgetrouwde man een jaar lang vrij van militaire dienstplicht is 'ten behoeve van zijn huis zodat hij zijn vrouw, die hij genomen heeft, kan verblijden' (Deut.24:5). Dat hier niet alles mee gezegd is getuigt het leven van Paulus, die als single door het leven ging en dáár vreugde in vond. Voor hem was bepalend dat zijn leven Christus was en zijn burgerschap in de hemelen (Filip.1:21; 3:20). Niet je burgerlijke, maar je geestelijke staat maakt het verschil.

Zijn verbond en woorden

De kern van Gods verbond en woorden is het vertrouwen op de goedertierenheid van God, op Zijn 'lang-durende-genade' en liefdevolle (verbonds)trouw. Door het hele Oude Testament heen houdt God Zélf de lofzang gaande. Het was over en uit geweest met elke vorm van blijdschap als God Zelf niet reddend had ingegrepen, Adam niet had teruggeroepen, Noach 'met zijn achten' niet had gespaard, met Abraham en zijn nageslacht geen verbond had gesloten.

In dat kader staat ook de wet van God (Ex.20:1). De dichter van Psalm 119 noemt de wet een belofte waar hij zich over verblijdt (vs.162). Blij met de wet is hij, want 'Zijn bevelen zijn recht en verblijden het hart' (Ps.19:9). Een diepe innerlijke blijdschap die de vreugde om de schepping overstijgt (Ps.19:8); een blijdschap die in het vierde gebod haar climax bereikt: een héle dag

om de vreugde in God te vieren, wat wil je nog meer? Dat de christelijke gemeente de rustdag viert op de eerste dag van de week, in relatie met Christus' opstanding uit de dood, doet aan de intentie van God met die dag niets af. Wie de rustdag van God verkwanselt, verliest op den duur alle vreugde in het leven (Jes.58:13,14).

Blijdschap in Christus

De blijdschap over het geschonken heil vindt haar centrum in Christus, in Zijn leven naar Gods geboden, in Zijn overgave in de dood tot verzoening, in Zijn overwinning over de machten (Kol.2:15). 'Verblijd u in de Heere' (Jezus Christus), klinkt het bij herhaling in de brief van Paulus aan de Filippijzen (3:1; 4:4). De Heilige Geest is op het pinksterfeest uitgestort om Christus in het volle licht te plaatsen (Joh.16:14). Zo wordt Zijn belofte werkelijkheid: 'uw droefheid tot zal blijdschap worden' (Joh.16:20). Deze blijdschap is enig in zijn soort. Het is een blijdschap die nu eens gepaard gaat met een stille traan van verwondering – Hij voor mij, deze zondaar – en zich dan weer uit in een loflied en dat soms tégelijk (Ps.40).

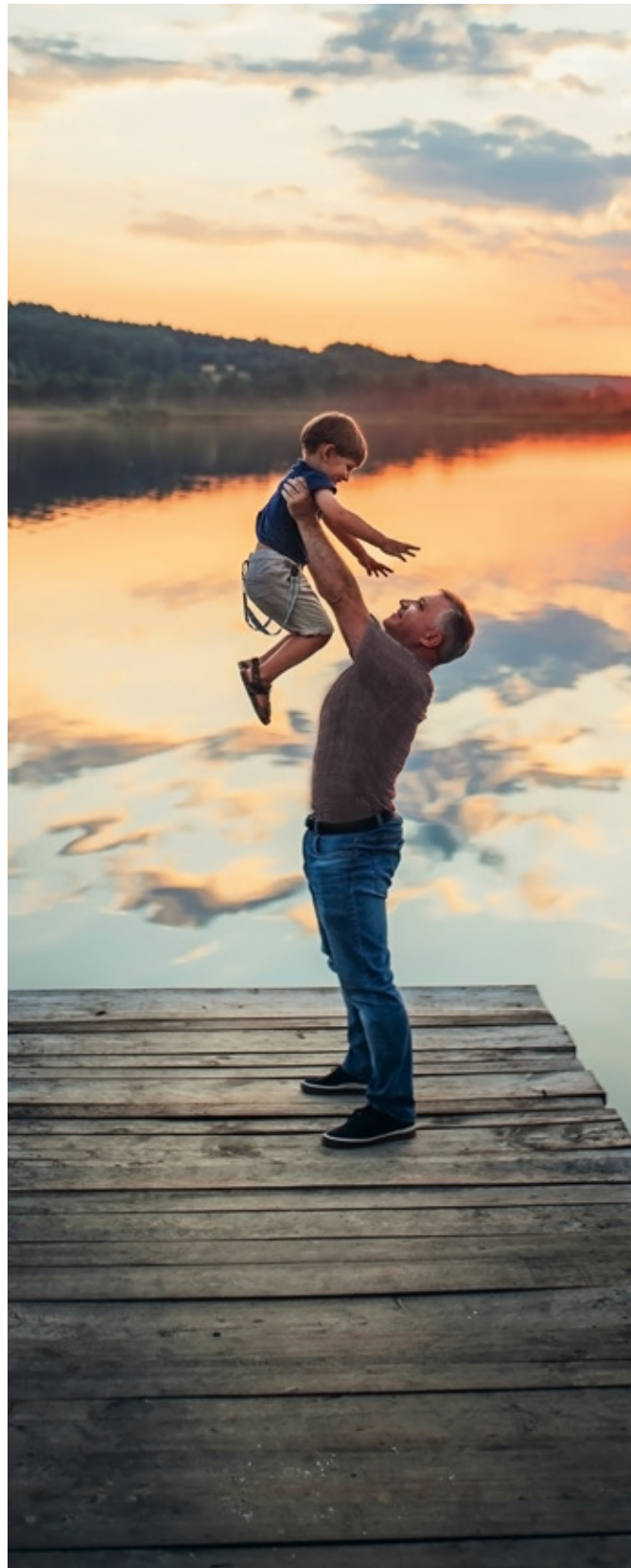
Dat die diepe blijdschap in God en de verwondering over Zijn genade niet alleen persoonlijk, maar ook gemeenschappelijk wordt genoten, laten meerdere Schriftplaatsen zien. Onder het oude verbond wordt Israël als volk opgeroepen de grote godsdienstige feesten met blijdschap te vieren (Deut.16:14). In het Nieuwe Testament lezen we over blijdschap van de gemeente na Zijn hemelvaart (Luk.24:52). Er is 'grote vreugde' in de stad (Samaria) als gevolg van de Christusprediking van Filippus (Hand.8:4-8). Paulus is dankbaar te mogen schrijven aan de gemeente van Korinthe dat hij samen met anderen die daar het Evangelie hebben gebracht, 'meegewerkt heeft aan haar blijdschap' (2 Kor.1:24). Met betrekking tot de Thessalonicenzen dankt de apostel God dat zij het Woord hebben aangenomen 'met blijdschap van de Heilige Geest' (1 Thess.1:6). Om blij van te worden! Als dienaar van het Woord ook, wanneer het Evangelie landt in de gemeente.

Zo verblijdt de apostel Johannes zich erover dat hij er 'onder uw kinderen' gevonden heeft, die 'in de waarheid wandelen' (3 Joh.4). Dat mogen we ook breder trekken: hoe blij ben je als ouders als je ziet dat je kinderen bij God blijven en hoeveel verdriet geeft het wanneer kinderen van Hem afdwalen. Dat ook zij, gedoopt in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, niet uit Zijn hart en gedachten zijn, kan dan bij momenten je vader- of moederhart enorm verblijden.

Gave en opgave

In zijn brief aan de Galaten plaatst Paulus blijdschap in de 'top drie' van de vrucht van de Geest, tussen 'liefde' en 'vrede' (Gal.5:22). Die vrucht is in de eerste plaats een belofte. Jezus zegt in Johannes 15:5: 'Wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht.' Blijdschap ook dus. Dat is niet een blijdschap die ik altijd zo in mijzelf ervaar, maar die ik heb in Hem; in Hem Die alles is, alles heeft en alles geeft wat ik niet ben, heb of mijzelf kan geven: 'wijsheid van God en gerechtigheid, heiliging en verlossing' (1 Kor.1:30,31).

Hoe blij ben je als ouders als je ziet dat je kinderen bij God blijven

Niet onze situatie, maar onze relatie met God is bepalend voor de diepe blijdschap in God

Tegelijk is deze blijdschap een 'opgave', een gebod: blij in Mij! Zo worden we in de Psalmen herhaaldelijk aangespoord om ons te verblijden in de HEERE (Ps.68:5). Zo roept de apostel Paulus de gemeente op zich 'altijd', dat is onder alle omstandigheden, 'te verblijden in de Heere' (Jezus Christus) (Filip.4:4). Hoe bevrijdend is dat. Je bent dan niet langer op jezelf gericht, op je eigen zonden en tekortkomingen, maar op Gods liefde en barmhartigheid in Christus. Elders heet dat: je 'verblijden in de hoop' (Rom.12:12). Deze hoop is in Christus geborgd en strekt zich uit naar de openbaring van Zijn heerlijkheid (Kol.1: 27). Want hoezeer het, naar een woord van prof. dr. A.A. van Ruler (1908-1970), draáit om Christus' werk van verzoening, het gaat uiteindelijk om de voleinding van het Koninkrijk van God en de volmaakte vreugde die daarbij hoort (Matt.26:29). Om nu al blij van te worden, toch?!

Omstandigheden

Immers zij die in Christus Jezus zijn, 'gevoelen' nu en hier al 'het beginsel van die eeuwige vreugde in hun hart' (HC.22.58), ongeacht de omstandigheden. Zo kan Habakuk bij een niet-bloeiende vijgenboom, een kale wijnstok, een tegenvallende oogst en lege stallen toch 'opspringen van vreugde in de HEERE en zich verheugen in de God van zijn heil' (Hab.3:17-18). Niet onze situatie, maar onze relatie met God is bepalend voor deze diepe blijdschap. Dat is een blijdschap die niemand je kan afnemen, getuige de lofzang van Paulus en Silas in de gevangenis van Filippi (Hand.16:25) en ontelbare getuigenissen door de eeuwen heen. Aan de Kolossenzen schrijft Paulus dat hij 'zich verblijdt in zijn lijden voor de gemeente' en zo in zijn vlees (lichaam) vervult 'wat overblijft van de verdrukkingen van Christus, ten behoeve van Zijn lichaam, dat is de gemeente' (Kol.1:24). Woorden van dezelfde strekking vinden we in de brieven van Petrus (1 Petr.1:3-9; 4:13). Lijden hoort bij het 'Jezus-Christus-leven', de lijdende Knecht bij uitstek, Die Zich vrijwillig aan een kruis liet slaan, om ons de eeuwige vreugde te geven.

Toekomst vol van hoop

Het 'lijden van deze tijd' weegt daarbij niet op tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden (Rom 8:18). In 1 Petrus 1:6 gaat de apostel ervan uit dat de gemeente zich verheugt in de erfenis die eraan komt. Zien wij daar ook naar uit? 'Zie, Hij komt' is het jaarthema van de Gereformeerde Bond. Wij leven in een tijd vol prikkels, keuzestress en geloofstwijfel. Maar de Kerk van Christus groeit door de stuwkracht van de Geest en het Woord van de Lévende. Hij is er ook vandaag bij. In alle politieke en kerkelijke verwarring is Hij onze zekerheid, Jezus Christus, en is er de blijdschap in de geloofsgemeenschap met Hém (Joh.15:11); een blijdschap die wordt aangevochten, omgeven door droefheid, pijn en lijden, maar met uitzicht op de grote Dag van de verschijning van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus: de toekomst vol van hoop. Daar wil je toch een blijde deelgenoot en niet voor eeuwig van buitengesloten zijn? Hij staat aan de deur en klopt (Openb.3:20). Hij komt binnen bij wie Zijn stem hoort én opendoet om de maaltijd met Hem te gebruiken. Om je eeuwig over te verheugen!

Gespreksvragen:

1. Wat houdt de vreugde van het christelijk geloof voor u/jou in?
2. Hoe kun je blij zijn met de wet, terwijl zij ons ook schuldig stelt?
3. De apostel Jakobus leert ons het 'als vreugde beschouwen' wanneer er beproevingen zijn (Jak.1:2-3). Spreek daar samen over en betrek daarbij ook andere tekstgedeelten die gaan over 'lijden en blijdschap' (bijvoorbeeld 1 Petr.1:3-9; 4:13; Luk.6:22-23).
4. In welk opzicht is het heilig avondmaal voor ons een vreugde-maaltijd?

Auteur van deze brochure is ds. A. Visser uit Harderwijk. Hij is emeritus predikant.

Verder lezen:

- Prof. dr. L. Floor, in: *Woordenboek voor bijbellezers*. Zoetermeer, 2005 (p.70,71)
- De geloofsbelijdenis van Athanasius
- Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 2, 9, 12, 21, 35 en 37
- Heidelbergse Catechismus, zondag 33

Uitgave van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk
Bijlage bij *De Waarheidsvriend*, 8 juni 2023

Kleine Fluitersweg 253
7316 MX Apeldoorn
tel. 055-5766660
www.dewaarheidsvriend.nl
www.gereformeerdebond.nl